

Exkurze do PR Obřany v Hostýnských vrších

VÁCLAV DVOŘÁK¹ & MARTIN DANČÁK²

1) Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky,
Šlechtitelů 27, CZ-783 71 Olomouc-Holice; e-mail: vencis.dvorak@seznam.cz

2) Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra ekologie a životního prostředí,
Šlechtitelů 27, CZ-783 71 Olomouc-Holice; e-mail: martin.dancak@upol.cz

datum: 12. 5. 2015 • vedoucí: Martin Dančák, Václav Dvořák, Robin Kunderata

Druhá exkurze Moravskoslezské pobočky ČBS v roce 2015 směřovala do Hostýnských vrchů. Kromě členů pobočky se jí účastnili studenti Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, a to nejenom z řad zájemců o botaniku, ale též o zoologii. Zhruba 10 km dlouhá okružní trasa vedla přes dvě lesní **přírodní rezervace – Obřany a Smrdutá**, až k luční **přírodní památce Na Jančích**.

Účastníci exkurze vyrazili od rozcestníku Chvalčov-lesní školka po červené turistické stezce vstříc zřícenině hradu Obřany na vrcholu stejnojmenné hory. V nižších partiích ještě převládala paseková vegetace s hojně se vyskytujícím rulíkem zlomocným (*Atropa bella-donna*), na sušších místech byla častá ostřice kulkonosná (*Carex pilulifera*). Naopak na vlhčinách a v brázdách lesních cest dominovaly druhy jako ostřice řídkoklasá (*Carex remota*), řeřišnice hořká (*Cardamine amara*) a krabilice chlupatá (*Chaerophyllum hirsutum*). Ve středních partiích vrchu Obřany se nám naskytl pohled na věkově diferencovaný porost nahých bučin, které se vyznačují chudým bylinným patrem. Ze zajímavějších druhů jsme zaznamenali výskyt kapradě rozložené (*Dryopteris dilatata*), strdivky jednokvěté (*Melica uniflora*) a snad i popence chlupatého (*Glechoma hirsuta*). Ovšem na vrcholu se fádňi bučina změnila v suťový les s bohatou příměsí dalších listnatých dřevin. V podrostu dominovaly bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*), mařinka vonná (*Galium odoratum*), pitulník horský (*Galeobdolon montanum*), z doznívajícího jarního aspektu se objevovaly kyčelnice cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*) i kyčelnice devítelistá (*D. enneaphyllos*). V plném květu byla naopak nejen bohatá populace měsíčnice vytrvalé (*Lunaria rediviva*) ale především kriticky ohrožený krtičník jarní (*Scrophularia vernalis*), který jsme ověřili v početné populaci pod hradní zříceninou (obr. 2). Na rozpadajících se zdech hojně rostl řeřišničník písečný (*Arabidopsis arenosa*) a osladič obecný (*Polypodium vulgare*).

Po zaslouženém odpočinku z výšlapu s třísetmetrovým převýšením jsme vyrazili k našemu dalšímu cíli, kterým byla lesní přírodní rezervace Smrdutá. Při klesání jsme ve strouhách podél lesních cest pozorovali ukázkovou vegetaci niv s devětsilem bílým (*Petasites albus*), bršlicí kozí nohou (*Aegopodium podagraria*) a dalšími nitrofilními druhy. Poté již následovalo táhlé stoupání lesem po žluté turistické stezce, kdy nám cestu zpříjemňovaly nálezy druhů, jako byl samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*) či rozrazil horský (*Veronica montana*). Samotná rezervace Smrdutá sice vegetačně připomínala suťové lesy na Obřanech, ale pseudokrasové pískovcové jeskyně a slepencová

Obr. 1: Výhled z vrcholu Obřan do Moravské brány. – Obr. 2: Krtičník jarní (*Scrophularia vernalis*) v PR Obřany. – Obr. 3: Prstnatec bezový (*Dactylorhiza sambucina*) v PP Na Jančích. – Foto V. Dvořák (1–3)

skaliska nám naskytla pěknou podívanou. Nicméně i zde se nám po chvílce pátrání podařilo nalézt další vzácnější druhy, například dymnivku bobovitou (*Corydalis intermedia*) nebo kapradinu laločnatou (*Polystichum aculeatum*).

Další zastávkou nám byla luční přírodní památka Na Jančích, kam jsme dorazili po zelené turistické stezce. Vegetace této podhorské louky bohužel v první polovině května ještě nebyla v optimu. Přesto jsme našli velké množství nekvetoucích listových růžic kriticky ohroženého snědku pyrenejského kulatoplodého (*Ornithogalum pyrenaicum* subsp. *sphaerocarpum*). Náhradou nám byli kvetoucí zástupci vstavačovitých – bradáček vejčitý (*Listera ovata*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), prstnatec

bezový (*Dactylorhiza sambucina*, obr. 3) a vstavač mužský znamenáný (*Orchis mascula* subsp. *speciosa*). Lesní cestu k našemu výchozímu a zároveň konečnému bodu lemoval ostružiník sivofialový (*Rubus wimmerianus*) a ostružiník dvojbarevný (*Rubus bifrons*).

Ještě než jsme se rozloučili, nahlédli jsme k zatopenému kamenolomu Chvalčov, kde se už koncem 19. století těžil pískovec. Byť jsou skalní stěny zarostlé náletovými dřeviny, samotná vodní plocha ukrývala pomyslnou třešničku na závěr – v Hostýnských vrších vzácný vodní druh lakušník nitolistý (*Batrachium trichophyllum*).

Příloha č. 1 – Seznam nalezených taxonů

(sestavili V. Dvořák a M. Dančák)

Seznam lokalit:

- 1 – Chvalčov (distr. Kroměříž): PR Obřany a těsné okolí, cca 500–700 m n. m. (49°22'00,0"N, 17°43'58,3"E)
- 2 – Chvalčov (distr. Kroměříž): žlutá turistická cesta mezi PR Obřany a PR Smrdutá, cca 500–630 m n. m. (49°22'05,4"N, 17°44'56,8"E)
- 3 – Chvalčov (distr. Kroměříž): PR Smrdutá a těsné okolí, cca 550–630 m n. m. (49°22'22,9"N, 17°45'15,8"E)
- 4 – Chvalčov (distr. Kroměříž): PP Na Jančích a těsné okolí, cca 530–560 m n. m. (49°22'40,8"N, 17°44'18,0"E)
- 5 – Chvalčov (distr. Kroměříž): zatopený lom Chvalčov, 450 m n. m. (49°22'39,8"N, 17°43'31,4"E)

Acer pseudoplatanus: 1, 2, 3; *Actaea spicata*: 2; *Aegopodium podagraria*: 2; *Aquilegia vulgaris* (C3): 4; *Arabidopsis arenosa*: 1; *Atropa bella-donna*: 1;
Batrachium trichophyllum (C4a): 5;
Cardamine amara: 1; *Carex pilulifera*: 1; *Carex remota*: 1; *Chaerophyllum hirsutum*: 1, 2; *Corydalis intermedia* (C4a): 3;
Dactylorhiza majalis (C3): 4; *Dactylorhiza sambucina* (C2): 4; *Dentaria enneaphyllos* (C3): 1, 3; *Dentaria bulbifera*: 1, 3; *Dryopteris dilatata*: 1, 3; *Dryopteris filix-mas*: 1, 2, 3;
Fagus sylvatica: 1, 2, 3; *Fraxinus excelsior*: 1, 2, 3;
Galeobdolon montanum: 1, 2, 3; *Galium odoratum*: 1, 3; *Glechoma* cf. *hirsuta* (C3): 1; *Gymnocarpium dryopteris*: 1;
Listera ovata (C4a): 4; *Lunaria rediviva* (C4a): 1, 3;
Melica uniflora: 1, 2, 3; *Mercurialis perennis*: 1;
Orchis mascula subsp. *speciosa* (C2): 4; *Ornithogalum pyrenaicum* subsp. *sphaerocarpum* (C1): 4;
Petasites albus: 2; *Phegopteris connectilis*: 1, 3; *Polypodium vulgare*: 1; *Polystichum aculeatum* (C4a): 3;
Rubus bifrons: 4; *Rubus* ser. *Glandulosi*: 2, 3; *Rubus wimmerianus*: 4;
Scrophularia vernalis (C1): 1;
Veronica montana (C4a): 2.